

СТОРИНКИ ІСТОРІЇ

МЕДИЦИНА СКЛАДАЛА СУТНІСТЬ ЙОГО ЖИТТЯ (до 80-річчя від дня народження доцента Петра Мізуна)

Традиційно можна побачити на стінах певної робітні портрети культурно-освітніх діячів, зокрема, письменників, композиторів, педагогів. А ось питання, яке рідко звучить: «Портрет якого лікаря його колега мав би охоче над столом?». Василь Ганчин відповів на це нериторичне запитання таким чином: того, «кого бачив на практиці».

Що ж, примітним видається факт: відомий хірург із міста над Ужем назвав низку представників із його цеху: Олександра Фединця, Юлія Боршоша, Степана Долгоша, Василя Русина, Дезидерія Пентегазі, Олександра Медвецького, Анатолія Ніжниченка, Петра Шеремета, Василя Воронича, виокремивши серед них ім'я кандидата медичних наук, доцента Петра Мізуна. Йдеться про хірургів як носіїв, може, найважчого гатунку лікувальної професії. До речі, її первинні витoki нуртують, за твердженням знавця історії медицини Євгена Вереша, біля джерел лікарів-монахів ордену госпітальєрів, діяльність яких у Закарпатті припадає на другу половину XIII ст.¹

Медична історіографія Закарпаття примітна багатством фактами, подіями, а головне – визначними посталями.² З-поміж останніх виділяється Іван Орлай (1770–1829), лікар з універсальними духовни-

ми зацікавленнями, один із тих, хто закладав підвалини медичної науки в Україні та Росії.² Як уродженець Закарпатської України він не забував свій край, примножуючи його славу в Австрії, Угорщині, Німеччині, Естонії, Росії, Україні. Життєва стежина вченого окреслює своєрідну веселку – народився побіля Хуста, а відійшов у вічність в Одесі... Високий авторитет Івана Орлая – теоретика медичної думки – привернув увагу Йоганна-Вольфганга Гете (1749–1832).³ Згадую про цю постать, аби увиразнити одну характерну деталь: творчий потенціал вихідців із краю гір і долин – Закарпаття, власне, потужний у найрізноманітніших ділянках духовних устремлінь, хоча літопис цих змагань ще не укладений навіть у наближених вимірах. Мовиться як про минуле, так і про сьогодення. З цього погляду веду бесіду про Петра Мізуна, який прагнув завжди й повсюди реалізувати одне завдання – навчитися повернути людям здоров'я. Тут не варто шукати акцентованих по-особливому ознак. Однак кожний лікувальник, якщо сповідує заповіді славетного грецького основоположника медицини Гіппократа, втілює водночас і своє покликання – слугувати людям. Про сутність цієї істини красномовно свідчать результати практики тих лікарів, яким судилося працювати за різних умов і в різні часи в Закарпатті. У цьому контексті назву, наприклад, М.Бакшеева, О.Кишка, Г.Марантіди, І.Мельника, І.Ковальчука, І.Коршинського, В.Русина, а також П.Мізуна.

Петро Мізун народився 29 січня 1930 року в лісорузько-селянській родині Марії Красняник

¹ Вереш Є. Важливий етап на шляху розвитку хірургії на Закарпатті // Науковий вісник УжДУ. Серія «Медицина». – Вип. 4. – Ужгород, 1997. – С. 7.

² Див.: Мікуланинець С.М. // Матеріали до історії розвитку охорони здоров'я на Україні / Під ред. К.Ф.Дупленко. – Київ, 1957. – С. 350–353; Подражанський А.С., Сильвай К.К. Иван Семенович Орлай и его врачебная деятельность в России // К истории медицины на Украине. – Львів, 1961. – С. 311–320; Шеремет П.Ф., Зимомя М.І. Світло лікарських начал. До 70-річчя від дня народження доцента Петра Мізуна // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Медицина». – Випуск 11. – Ужгород, 2000. – С. 316–318.

² Зимомя М., Задорожний В. Просвітители Закарпаття XIX ст. і розвиток гуманітарних наук в контексті міжслов'янських культурних зв'язків // X Всеукраїнська славистична конференція / Духовне відродження слов'ян у контексті європейської та світової культури. – Чернівці: ЧДУ, 1992. – Т. 2. – С. 264–265; Зимомя М.І. На відстані часу // Дукля. – Пряшів, 1987. – № 6. – С. 63–64; Зимомя М.І. Джерела вічної краси. – Ужгород, 1996. – С. 43–47.

³ Байцура Т. Иван Семенович Орлай. Жизнь и деятельность. – Пряшев, 1977. – С. 66–68; Зимомя М. У дружбі з Гете // Молодь Закарпаття. – Ужгород, 1978. – 13 травня. – С. 3; Зимомя М. Невідомий лист Івана Орлая до Й.-В.Гете // Календар-79. – Ужгород, 1978. – С. 100–102 (угор. мовою).

(1909–1978) та Гаврила Мізуна (1903–1979). Кажуть, на чолі кожної людини виписана доля. Яка припала йому, нині відомо: пошук трудової гармонії. Він горнувся до світу знань передусім у стінах народної (тобто початкової), горожанської (неповної середньої), а відтак – ушлявленої Хустської гімназії, де витав дух устремління – до високого, довершеного, досконалого. Цим були позначені його життєві спрямування, іншими словами, прагнення вчитися в інших і нести світло добромисних начал поміж людей – далеких і близьких. Це була його найпримітніша риса від літ дитинства аж до тієї хвилини, коли 14 травня 1997 року Петро Мізун назавжди відійшов за межу Вічності.

1948 року Петро Мізун першим із верховинців отримав золоту медаль «За відмінні успіхи та зразкову поведінку» по закінченню Міжгірської середньої школи, яку вручив випускникові тодішній директор Кирило Галас (1921–1995), автор знаменної поезії «Буде день» і співторець однойменного літературного альманаху (Ужгород, 1941). Відтоді й почалися його сходинки, оперті на трудові потуги, бо того ж року вступив на медичний факультет Ужгородського університету. І невдовзі став улюбленим учнем Олександра Фединця та Миколи Бакшєва, відомих далеко за межами України. По завершенню університетських студій з відзнакою у 1954 році молодий лікар повернувся з обласного центру на Верховину. У Міжгір'ї йому судилося працювати отоларингологом. З розповідей Гафії Зимомрі (1919–1995), прибиральниці, а згодом – санітарки Міжгірської районної лікарні, я дізнався про високий авторитет, яким користувався Петро Мізун серед хворих, а також колег. Невдовзі знову навчання, цього разу – в аспірантурі при кафедрі госпітальної хірургії, очолюваної від 1955 року Олександром Фединцем (1897–1987).

Що було характерне тоді для початкуючого дослідника? Він не шукав легких стежинок у науці. Він жив тими завданнями, що становили за тієї епохи стрижневі напрямки досліджень кафедри, а саме: хірургічне лікування зобу, цирозу печінки, панкреатиту та, у першу чергу, судинних захворювань нижніх кінцівок і судинної патології. Як відомо, вони характеризуються складним розв'язанням. Такою є, наприклад, проблема важкого недугу – облітерованого ендартеріїту, його патоморфології, патофізіології та патогенезу, що поєднуються з потребою віднайдення ефективних засобів впливу на різні патогенетичні механізми. Про актуальність постановки цих питань свідчать численні дослідницькі праці вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема Олександра Вишневського, Миколи Єланського, Андрія Омеляшка, Миколи Краковського, Олександра Шалімова, Стефана Новицького, Рене Фонтена, Йоганни Радемагер, Яна Лінгардта та ін. Зрозуміло, у цьому руслі вагомим постає внесок і ужгородських хірургів – О.Фединця, А.Караванова, В.Хенкіна, М.Полажинця, І.Ковальчука, С.Долгоша, В.Бори, В.Ру-

сина, П.Шеремета, І.Коршинського, А.Симодейка, М.Фатули, В.Плахотнюка, Ю.Тарапона, Д.Криванича. У цьому зв'язку варто виокремити наукові результати Петра Мізуна. Його новаторські пошуки справедливо викликали зацікавлення у провідних клініках України, Росії, Словаччини, Чехії, Німеччини. В окремих із них (Москва, Київ, Львів, С.-Петербург) уродженець Міжгірщини вдосконалював хірургічну майстерність. За свідченням С.Біляка, «розроблені ним (Петром Мізуном – М.З.) методики внутрішньо артеріального введення ацетилхоліну, гідрокортизону, гепарину, сірчанокислої магnezії та періартеріальної блокади і оперативні втручання на артеріях врятували багатьох пацієнтів від каліцтва, пов'язаного з ампутацією кінцівок». Учений не мав погорди, не хизувався досягненнями. Він завжди тепло говорив про свою вдячність, наприклад, професору Інституту хірургії ім. О.Вишневського Миколі Краковському, який був для Петра Мізуна справжнім порадником, науковим керівником кандидатської дисертації. На жаль, її успішний захист відбувся лише навесні 1972 року, хоча праця була завершена ще наприкінці 50-х – на початку 60-х рр., власне, після закінчення аспірантури (1957). Клініцист вкотре вважав за доцільне перевірити на практиці експериментальні спостереження, теоретичні висновки, додатково вивчити питання комплексного лікування хворих за допомогою гормональних препаратів, вітамінів, нових судинорозширюючих засобів. У його активі – низка авторських свідоцтв на винаходи та понад десять раціоналізаторських пропозицій. До слова, він вперше в Закарпатті застосовував розроблений особисто метод локальної анестезії, що знайшов відтак широкий розголос у клініках України. Тому й не дивно, що дисертаційні дослідження («Деякі показники порушення трофіки й гемодинаміки у хворих облітерованими захворюваннями артерій нижніх кінцівок та їхнє патогенетичне лікування». – Москва–Ужгород, 1972, 212 с.) високо оцінили М.Краковський, С.Колесніков, Г.Степанова, П.Биткі, М.Князєв, Г.Захарова, а також «хрещений батько» праці Петра Мізуна – професор Олександр Фединець. За оцінками названих вчених, ідеться про значний внесок автора дисертації у теорію й практику лікування хворих з облітерованим недугом, коли внаслідок інтенсивного згущення крові відбувається відмирання нижніх кінцівок.

Петро Мізун розробив і втілював на практиці кілька засобів знеболення у процесі безпосереднього операційного втручання. Для цього хірург мав набір спеціальних, ним сконструйованих лікарських інструментів. У цій справі він охоче спілкувався з молодшим братом Юрієм, кандидатом фізикоматематичних наук, завідувачем лабораторією Полярного геофізичного інституту Кольського філіалу Російської Академії наук, а нині – директором Інституту медико-екологічних проблем Російської Академії Медичних Наук. Братам належить спіль-

не монографічне видання «Космос і здоров'я» (1984) російською мовою.³ Варто наголосити: з-під пера Юрія Мізуна вийшла ціла низка науково-популярних робіт, що здобули широке визнання в Росії.⁴ Можна тільки пошкодувати, що в особі молодшого брата останнім часом не маємо активного продовжувача духовних запитів Петра Мізуна...

Відрадно, що 15 вересня 2004 року Державний департамент інтелектуальної власності відповідно до Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» видав Деклараційний патент на винахід «Ранозагоювальна мазь доктора Мізуна та спосіб її одержання», підписаний головою Державного департаменту інтелектуальної власності МОН України М.Паладієм. Ця мазь, основу якої складає смола ялини, має низку конкретних переваг. Вони виявляються у повному загоєнні рани за порівняно короткий час, забезпечуючи необхідні споживчі властивості організму. Доречно згадати, що її властивості лікар перевіряв на практиці, ефективно використовуючи упродовж тридцяти років. І ось, як це нерідко буває в долі чесною людини, тільки по смерті надійшло визнання. Тут доброго вислову вдячності заслуговують передусім дружина – Ольга Мізун, а також хірург Валерій Пантьо, який вміло застосує у щоденній роботі результати свого вчителя. Нарешті названий винахід здобув право на широкий вжиток. До слова, автор цих рядків підготував до друку розлогий нарис про життя та діяльність Петра Мізуна.⁵ На

його сторінках знайдуть своє місце спогади колег, друзів та шанувальників хірурга, зокрема, І.Ковальчука, І.Коршинського, М.Ганича, М.Фатули, С.Біляка, Б.Росохи, С.Добоша, В.Іткіса, М.Кущин, Г.Пустаї, а також Валентини Апухтіної, якій належить унікальна мистецька робота – медаль «Петро Мізун». Рукописні матеріали названих авторів містять промовисті свідчення про нурт життєвих і творчих буднів Петра Мізуна. Ось, наприклад, окремі твердження й ширші спостереження ілюстративного характеру, які зримо доповнюють портрет, сказати б, лікаря з Божої ласки.

«Ні з ким не ділився я своїми турботами, поглядами так відверто, як із Петром (Мізуном – М.З.). Наші погляди на тодішній тоталітарний режим були однаковими, і ми цього не приховували один перед одним, що нас ще більше зближувало. Допомогали ми один одному, в силу своїх можливостей, як у науковій, так і практичній роботі, радіючи спільним успіхам. Усім відомо, що був Петро чудовим лікарем і патріотом свого краю. Він був хірургом найвищої кваліфікації, вдумливим клініцистом, який всі свої знання, всю душу вкладав у процес лікування хворих, котрі так широко його любили, як і він їх...». Це слова зі споминів відомого хірурга й громадсько-політичного діяча Івана Коршинського з промовистим заголовком – «Про Петра Мізуна, мого щирого і вірного друга». Сутність цієї приязні підтверджує і такий факт: Івану Коршинському випало 1976 року провести успішну операцію самому Петрові Мізуну.

А ось російськомовний лист із Берліна від Вольфа Іткіса, сенс якого подаю у власному перекладі: «Мені – понад 80. Більше, ніж 50 літ я віддав медицині, а з них 47 – присвятив урології в обласній лікарні в Ужгороді. Спільно з Петром Гавриловичем мені судилося працювати понад 40 років, тому наші стежки перехрещувалися. Я любив та поважав його як веселого, чесного... І ніколи його (Петра Мізуна – М.З.) не забуду...», – стверджує у листі від 6 лютого 2001 року колишній житель із міста над Ужем.

«Петро Гаврилович лікував важких хворих. Жодна хвороба не є легкою, коли мовиться про онкологію, нейрохірургію, фізіатрію; проте облітеруючий ендартерит та атеросклероз – це є кара господня, бо ж поволі – з великими болями – від-

раз хірурга. До 75-річчя від дня народження Петра Мізуна // Гуманістичний вісник. – Львів, 2006. – С. 139–144; Зимомя М. Напливи лікувальної ласки: Петро Мізун / Микола Зимомя. Долі в людях. Нариси. Інтерв'ю. – Дрогобич: Коло, 2006. – С. 239–246.

³ Мізун Ю.Г., Мізун П.Г. Космос и здоровье. – М.: Знание, 1984. – 144 с.

⁴ Мізун Ю., Хаснулин В.И. Наше здоровье и магнитные бури. – М.: Знание, 1991. – 190 с.

⁵ Зимомя М. Одухотворений дар долі. До 70-річчя від дня народження Петра Мізуна // Новини Закарпаття. – 2000. – 27 січня. – С. 6; Зимомя М. У витоки життєвої долі зазирнути б. До 70-річчя від дня народження Петра Мізуна // Календар «Просвіти» на 2000 рік. – Ужгород, 2000. – С. 31–33; Зимомя М. Слугування людині – об-

мирають... фаланги пальців, стопа, гомілка, вся кінцівка, а звідси – смерть від інтоксифікації... Петро Гаврилович шукав причину виникнення облітеруючого ендартеріту й атеросклерозу на рівні біохімічних, гістологічних підтверджень...», – пише 13 березня 2002 року головний лікар Ужгородської міської лікарні Людмила Попадинець, наголошуючи на особливих людських якостях і професійних обдаруваннях Петра Мізуна.

Аналогічну думку сформулював 14 серпня 2002 р. у розмові з автором цих рядків Степан Біляк: «Як правило, його пацієнти були на той час у хірургічному відділенні найважчими. Облітеруючі захворювання артерій нижніх, а іноді й верхніх кінцівок викликали нестерпні болі, трофічні порушення з омертвінням пальців, ступні, гомілки. Проте Петро Мізун ніколи не поспішав з ампутацією, а прагнув радше зробити все можливе для порятунку». Окремі деталі з цього інтерв'ю опубліковані Степаном Біляком 2005 року на шпальтах газети «Карпатська Україна».⁶

«Він оперував і консультував у будь-який час дня і ночі, забуваючи про втому... Коли ми прощалися востаннє з Петром Гавриловичем, хтось із колег сказав: «Скільки життів Ти порятував, а ми, побратими, не змогли врятувати Тебе!» Гірка істина...», – таке спостереження міститься у спогадах Елли Пилюгіної, написаних 20 квітня 2002 року.

З цікавими рефлексіями поділився колишній багаторічний політ'язень Федір Ньорба, якому пощастило навчатися разом із Петром Мізуном у Міжгірській середній школі упродовж 1947–1948 рр. Стає моторошно від цих змістовних спогадів, написаних 20 листопада 2001 року! Адже з них випливає знак Долі: Петра Мізуна фактично очікувала така ж кривда, як і його однокласників – Федора Ньорбу, Ілька Джмелю, Михайла Буртина та Антона Бунчу. У січні 1950 року – Богові душу винні – школярі були заарештовані й тяжко засуджені на десять літ... До речі, тільки завдяки Федору Ньорбі дізнаємося про те, що серед патріотично налаштованих учнів Петро Мізун мав красномовне псевдо – Сократ...

Петро Мізун жив не тільки «хлібом єдиним»; він шукав свій храм у душі, прилучаючись до українського собору «без риштування»... Близькі з-поміж друзів мали okazji заглянути до книжки його життєвої долі, відчуті його пристрасну любов до слова Шевченка й Лесі Українки, Сквороди й Франка, Стефаніка й Василя Гренджі-Донського. Не одному з тих, хто був йому особливо близький, випадало бачити на ясеневому столі рідкісні книжки – так, раритети для душі. До них належали наприкінці 60-х – початку 70-х рр. і праці «шестидесятників», замовчувані або заборонені видання. З-поміж останніх варто назвати і знаменитий твір «Інтернаціоналізм, чи русифікація?»

Івана Дзюби... Ні, не зітруться з моєї пам'яті незабутні змістовні бесіди, що творили в умовах «домашнього вогнища» своєрідний монолог винятково обдарованої «Я – особи». Тому вони й полишаються непроминальними, хоча відтоді минуло понад тридцять літ... А ось ще одна деталь: 16 липня 1974 року, коли відбувався у стінах Закарпатського обласного музично-драматичного театру вечір із нагоди 60-річчя від дня народження Михайла Томчания, Петро Мізун натхненно ділився враженнями про художній світ автора роману «Жменяки» (1964).

Він усміхався широкою усмішкою, коли розповідав про мандрівки в «оксамитову» країну – Індію, а також землями Куби, Болгарії, Німеччини, Чехії, Словаччини, Росії. Цікавинками була переплетена його оповідка про участь у роботі симпозиуму «Хірургічна патологія периферичних артерій», що відбувся 20–22 травня 1979 року в Баку... Так, його усмішка була сповнена довіри й пошанування. Проте він завжди докладно й переконливо стверджував: «У рідному краю навіть дим солодкий і коханий...». Тут він не заїкався, як дехто з можновладців, бавлячись ключем у правиці. У такі хвилини він був схожий на батька Гаврила, вибідованого хворобами лісоруба; отак стане, широкоплечий, вдивляючись туди, де шапкою Мономаха височіє над Володим-Міжгір'ям мальовнича Кам'янка. Це – з одного боку. А з іншого – звисає, неначе велетенський оберіг сіна, над Синевирським озером.

23 травня 1997 року якось випала несподівана зустріч із неперевершеним учителем молодих і зрілих – Марією Опаленик. Слово до слова, а лишень годинник виказував: сонце дивилося на ранок днини, аж ось – її злам під вечір... Які імена торкнулися уст моєї вічної навчительки!⁷ Від царя персів до грабівника богів Діонісія! Але одне Мізунове прізвище викликало тоді суцільний біль, бо ж сталося непоправне – саме тоді припав дев'ятий день, як Петро Мізун відійшов із світу живих... Мимоволі зринала на уста строфа з вірша Юлія Боршоша-Кум'ятського, власне, «Посвяти Миколі Бакшеєву»:

*Боротися із смертю-тираном,
Знайти тайни вічності клітин,
Загойти незгоєні рани,
Проти смерті безсмертя знайти.*

До слова, оригінал цього показового вірша навіює згадку про зустріч із його творцем, рукою якого написано одне (але таке промовисте) речення: «Вельмишановному М.Зимомрі від автора з побажанням доброго здоров'я і всякого щастя в особистому і сімейному житті. Ю.Боршош-Кум'ятський. Ужгород, 8/ IV. 1976».

⁶ Біляк С. Приємно, сумно і радісно // Карпатська Україна. – Ужгород, 2005. – № 4 (58). – 29 січня. – С. 11.

⁷ Див.: Неліна Т. «Моя гордість і слава – мої учні» // Українська мова і література в школі. – К., 1987. – № 6 (364). – С. 68–72.

Гортаю папери, опубліковані й рукописні праці Петра Мізуна як вченого. Мимоволі впадає в око розлога оцінка, яку дав дослідницьким статтям українського хірурга професор Горст Гайне, завідувач клінікою однієї з найстаріших лікарень у Центральній Європі – Берлінської Шаріте, заснованої 1710 року. Мало хто знає, що саме тут пережила важку операцію Леся Українка у червні 1899 року. Однак Петро Мізун про неї видав і високо поцінював практику німецького хірурга Ернста Бергмана (1836–1907), який оперував тоді ще молоденьку пацієнтку з України, а згодом – ушавлену авторку «Лісової пісні»...

Промінці теоретичних пізнань і власних дослідницьких спостережень лягли в основу цілої низки публікацій, які спеціалісти аргументовано характеризували, без перебільшення, як новаторські, хоч історія медицини увібрала не один вік. Новизну містять такі праці Петра Мізуна, як: «Місцева анестезія про вазографії нижніх кінцівок» (1965), «Визначення впливу ацетилхоліну на артеріовенозні анастомози при в/арт. терапії хворих на тромбооблітеруючі захворювання ацетилхоліном» (1966), «Вміст натрію і калію в крові хворих на тромбооблітеруючі захворювання до і після введення ацетилхоліну» (1969), «Вплив ацетилхоліну на коагуляційну і фібринолітичну системи крові у хворих на облітеруючі захворювання» (1970), «Визначення цинку в плазмі крові екстракційно-фотометричним способом» (співавтори: Павло Кіш, Іван Зимомря, 1970), «Обмін нікотинової кислоти у хворих на облітеруючі захворювання та вплив на нього ацетилхоліну і гепаріну» (1972), «Комплексне лікування гострого холециститу» (1987) та ін. Привертають увагу дослідження, що виконані спільно з Олександром Фединцем, Ми-

хайлом Полажинцем, Василем Плахотнюком, Людмилою Котелянською та колегами зі споріднених кафедр, якщо йшлося про зіставні пошуки (П.Кіш, І.Зимомря, Й.Балог). «Щастя спілкуватися з тямущою людиною» – улюблена фраза, якою не раз і не два починав, так шанобливо й жартівливо, Петро Мізун діалог зі співрозмовником, приміром, із Дмитром Снігурським (1919–1999) чи Михайлом Кречком (1925–1996). Як зринало ім'я ушавленого маестро, то мимоволі напливали на його уста мелодії пісень «Іванку, Іванку, купи ми рум'янку» та «Черлена ружа, трояка» – улюблених його дружини Ольги Мізун (із хати – Сидора), свого часу солістки Закарпатського народного хору, а відтак – викладача Ужгородського музичного училища ім. Д.Задора.

...Срібна сльоза викотиться нерідко з її очей – полишилися сини Едуард та Юрко без батька, а обійстя – без господаря. Бувало, навідається друг родини Андрій Коцка (1911–1987) і так видається: не матиме межі їхня оповідка про долі людські. Що й казати, але чистою, як роса Великоднім ранком, постає правда: Петра Мізуна надлила рідна земля великим даром – умів рятувати хворих від недуги, а здорових – від лукавства, конформізму, студеної порожнечі. Лікар одухотворював людей на радість, натхнене життя, коли мимоволі хочеться заснувати пісню незрадливою нотою: «За горою високою голуби літають...». Його дар світився у щоденній праці, як у того сівача, котрий лагідним поглядом озирє доглянутий власний лан напровесні, сподіваючись на добірний урожай. Адже слід пам'ятати: родючість землі залежить від сумлінних людей. Будьте певні: Петро Мізун належав до них серцем і душею.

Микола Зимомря,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії перекладу
Дрогобицького державного
університету ім. Івана Франка,
член Національної спілки письменників України,
почесний доктор Ужгородського
національного університету